



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 432/2012-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť A. K. S., V., zastúpenej advokátkou JUDr. K. G., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 11 P/51/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. K. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. augusta 2012 doručená sťažnosť A. K. S. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 P/51/2010.

2. *Sťažovateľka v sťažnosti uviedla: „Dňa 13. 08. 2010 podala sťažovateľka ako matka 2 maloletých detí... na Okresnom súde Piešťany, návrh na zmenu priezviska voči otcovi: I. L., v tom čase vo výkone trestu odňatia slobody... (toho času vo výkone trestu odňatia slobody...)... Súdne konanie je vedené na Okresnom súde... pod č. k. 11 P/51/2010. Z dôvodu prietáhov v konaní sa sťažovateľka obrátila dňa 15. 10. 2010 na verejného ochrancu práv o pomoc pri odstránení prietáhov v konaní...*

Sťažovateľka podala dňa 18. 05. 2012 predsedníčke súdu sťažnosť na porušovanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Predsedníčka súdu odpovedala sťažovateľke listom zo dňa 20. 06. 2012, kde sa zaviazala dohliadať nad dodržaním plynulosti konania až do jeho právoplatného skončenia. Vysvetlila, že súdny spis bol niekoľkokrát pre rozdeľovaný, a že súčasná zákonná sudkyňa Mgr. A. H. predloží súdny spis vyššej súdnej úradníčke za účelom rozhodnutia o ustanovení prekladateľa a tlmočníka...

Naviac bolo vydané uznesenie o ustanovení tlmočníka a prekladateľa až dňa 17. 07. 2012. Z uvedeného spisu teda vyplýva, že súd až cca 2 roky po podaní návrhu sťažovateľky ustanovuje tlmočníka v predmetnom konaní...“

3. *Sťažovateľka ústavnému súdu navrhla, aby vydal nález tohto znenia:*

„Základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 11 P/51/2010 bolo porušené.

Okresnému súdu Piešťany sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 11 P/51/2010 konal bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľke sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie ako náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 1500,- eur, ktoré je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátke JUDr. K. G... vo výške 269,58 EUR do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

4. Ústavný súd z odpovede predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr 376/12 z 20. júna 2012 sťažovateľke na jej sťažnosť na prieťahy v konaní sp. zn. 11 P/51/2010 tvoriacu prílohu sťažnosti okrem iného zistil: „Predmetný spis bol z dôvodu trvalého preloženia zákonnej sudkyne JUDr. N. K. na Okresný súd Bratislava V, náhodným výberom pridelený dňa 08. 11. 2011 do senátu 13. Keďže zákonná sudkyňa senátu 13 je dlhodobo práceneschopná, spis bol náhodným výberom pridelený do senátu 12. Dňa 12. 06. 2012 predsedníčka Okresného súdu Piešťany opatrením, č. k. 1 Spr 4/2012-24 z 12. 06. 2012 rozhodla o vylúčení zákonnej sudkyne senátu 12 na základe jej oznámenia o vylúčení sudcu a spis bol náhodným výberom pridelený do senátu 9.

Súčasná zákonná sudkyňa Mgr. A. H. sa s predmetným spisom oboznámila a vo svojom písomnom vyjadrení k podanej sťažnosti uviedla, že spis predloží vyššej súdnej úradníčke za účelom rozhodnutia o ustanovení prekladateľa a tlmočníka z dôvodu, že odporca je gréckej národnosti, jeho materinským jazykom je gréčtina, pričom uvádza, že štátnemu jazyku SR - slovenský jazyk - nerozumie. Po vykonaní uvedených úkonov bude ďalej bezodkladne konať.

S poukazom na predmet konania a jeho dĺžku budem v danej veci vykonávať pravidelný dohľad nad plynulosťou konania a to až do jeho právoplatného skončenia.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

8. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil možnosť podať sťažnosť na prietahy v súdnom konaní podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

9. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takeého

právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných priet'ahov a ustanovuje za také priet'ahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdech v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania s'ťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené priet'ahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje s'ťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“. Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním s'ťažnosti zistí, že s'ťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

10. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon s'ťažovateľke na ochranu jej základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnená podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti s'ťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom. Špecifickosť s'ťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

11. Ústavný súd z obsahu s'ťažnosti a priložených príloh zistil, že s'ťažovateľka doručila okresnému súdu s'ťažnosť na priet'ahy v konaní okresného súdu 23. mája 2012, ktorú predsedníčka okresného súdu uznala v liste sp. zn. Spr. 376/2012 z 20. júna 2012. V tejto súvislosti predsedníčka okresného súdu prijala konkrétne opatrenia na nápravu

spočívajúce v prijatí opatrenia sp. zn. 1 Spr 4/2012 z 12. júna 2012, ktorým rozhodla o vylúčení zákonnej sudkyne na základe jej oznámenia o vylúčení sudcu a spis bol pridelený náhodným výberom do iného senátu. Zároveň sťažovateľke oznámila, že „... *budem v danej veci vykonávať pravidelný dohľad nad plynulosťou konania a to až do jeho právoplatného skončenia*“.

12. Podľa názoru ústavného súdu podanie sťažnosti predsedníčke okresného súdu (18. mája 2012) v krátkom čase pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (20. augusta 2012) sa javí byť iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak taká sťažnosť mohla mať, ak by predsedníčka okresného súdu dostala primeranú (rozumnú) lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným priet'ahom vo veci samej (m. m. IV. ÚS 306/04, III. ÚS 78/05, IV. ÚS 194/05). Ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľka pred sťažnosťou predsedníčke okresného súdu na priet'ahy v konaní podala aj podnet doručený verejnému ochrancovi práv 15. októbra 2010, ktorý však nespĺňa charakter kvalifikovanej sťažnosti na priet'ahy v konaní.

13. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na priet'ahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

14. Z uvedených dôvodov ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre jej neprípustnosť.

15. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným priet'ahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. októbra 2012